

บทที่ 7

วัตฤนาโนชีวภาพ

รายวิชานาโนเทคโนโลยี ว 40223

นางสาวสิริหทัย ศรีขวัณใจ

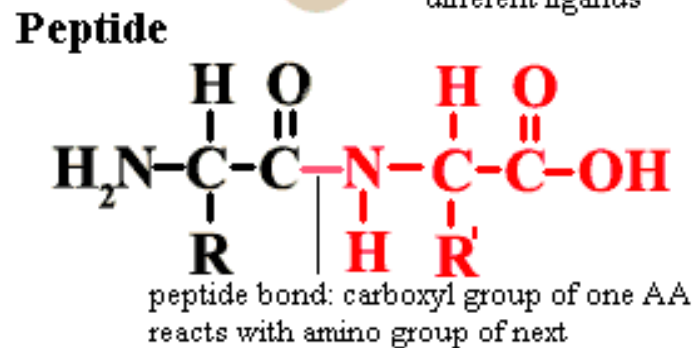
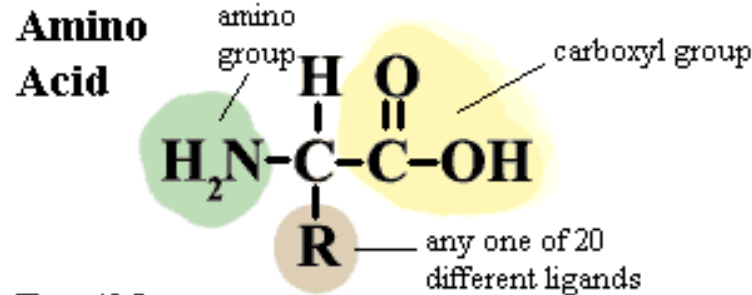
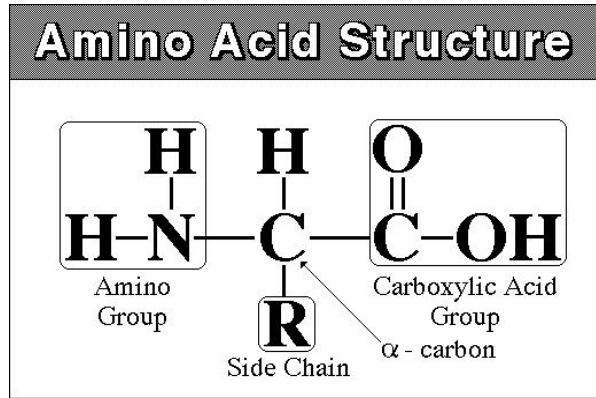
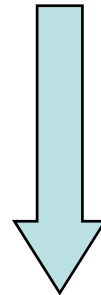
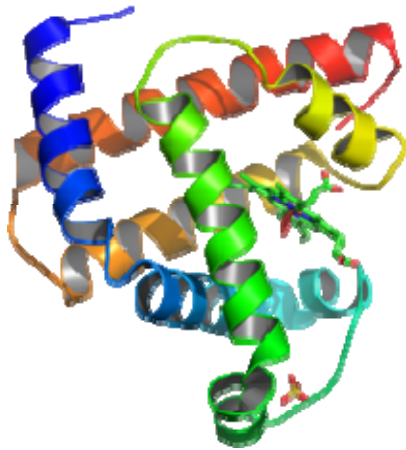
ครูวิชาการ สาขาวิชาเคมี

ขนาดของวัตถุนาโนชีวภาพ

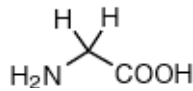
วัตถุชีวภาพ	ขนาดของวัตถุชีวภาพ	หน่วย
Glycine	~0.42	nm
Amino acid	~0.6	nm
Protein	4-50	nm
Polypeptide nanowire	4-50	nm
DNA	เส้นผ่านศูนย์กลาง 2	nm
Chromosome	ยาว 6 μm x กว้าง 1.4 μm	μm
Collagen	1	nm
Tendon	10-50	cm
Virus	10-200	nm
	1-100	..

Protein

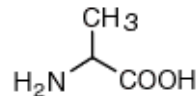
ประกอบด้วยกรดอะมิโน ต่อกันหลายๆตัว

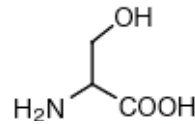
Small

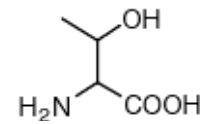
Glycine (Gly, G)
MW: 57.05

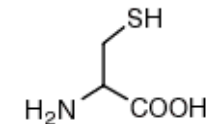
Alanine (Ala, A)
MW: 71.09

Serine (Ser, S)
MW: 87.08, pK_a ~ 16

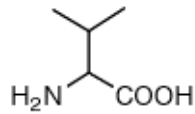

Threonine (Thr, T)
MW: 101.11, pK_a ~ 16

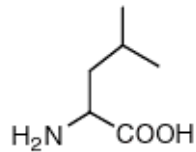

Cysteine (Cys, C)
MW: 103.15, pK_a = 8.35

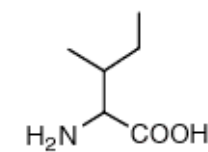
Hydrophobic

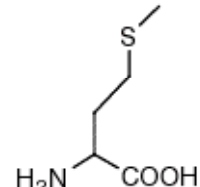
Valine (Val, V)
MW: 99.14

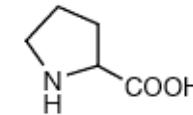
Leucine (Leu, L)
MW: 113.16

Isoleucine (Ile, I)
MW: 113.16

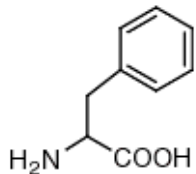

Methionine (Met, M)
MW: 131.19

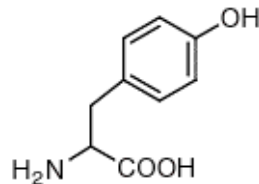

Proline (Pro, P)
MW: 97.12

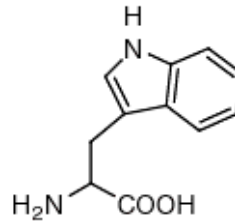
Aromatic

Phenylalanine (Phe, F)
MW: 147.18

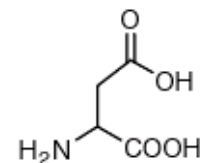

Tyrosine (Tyr, Y)
MW: 163.18

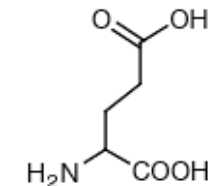

Tryptophan (Trp, W)
MW: 186.21

Acidic

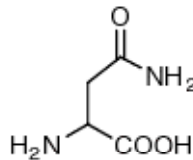

Aspartic Acid (Asp, D)
MW: 115.09, pK_a = 3.9

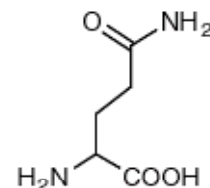

Glutamic Acid (Glu, E)
MW: 129.12, pK_a = 4.07

Amide

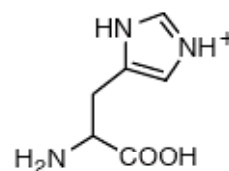

Asparagine (Asn, N)
MW: 114.11

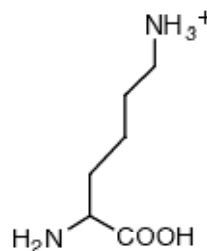

Glutamine (Gln, Q)
MW: 128.14

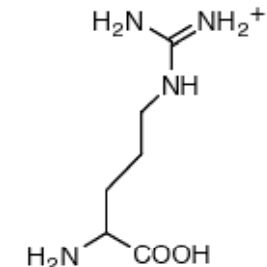
Basic

Histidine (His, H)
MW: 137.14, pK_a = 6.04

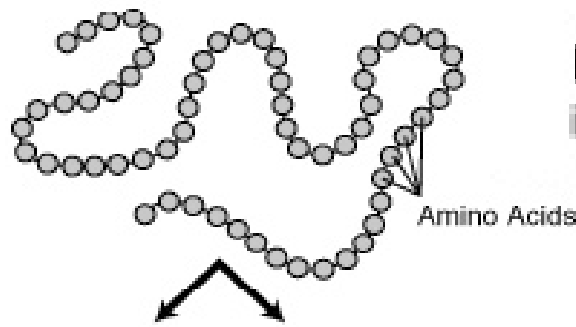

Lysine (Lys, K)
MW: 128.17, pK_a = 10.79

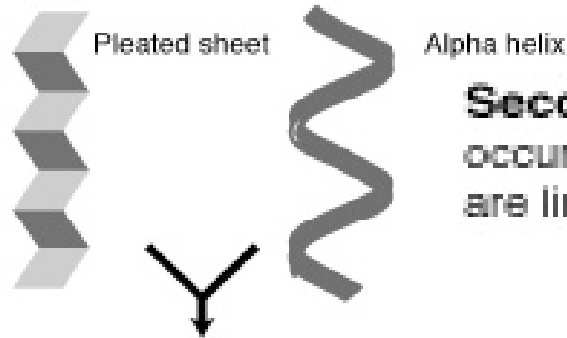

Arginine (Arg, R)
MW: 156.19, pK_a = 12.48

โครงสร้างของโปรตีน แบ่งออกเป็น 4 ประเภท

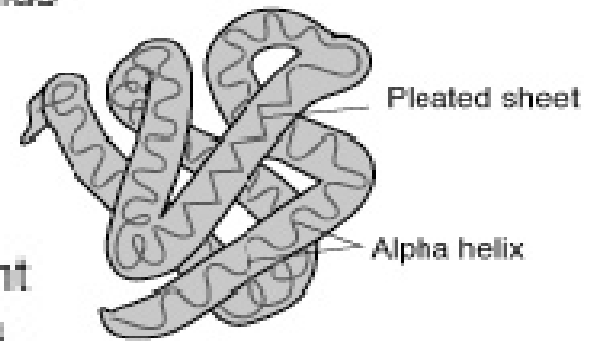

Primary protein structure
is sequence of a chain of amino acids

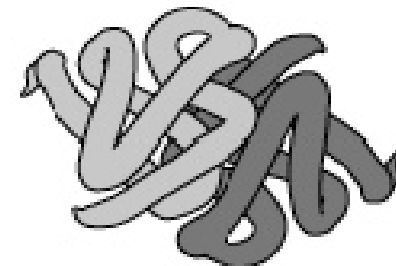

Secondary protein structure
occurs when the sequence of amino acids
are linked by hydrogen bonds

Tertiary protein structure
occurs when certain attractions are present
between alpha helices and pleated sheets.

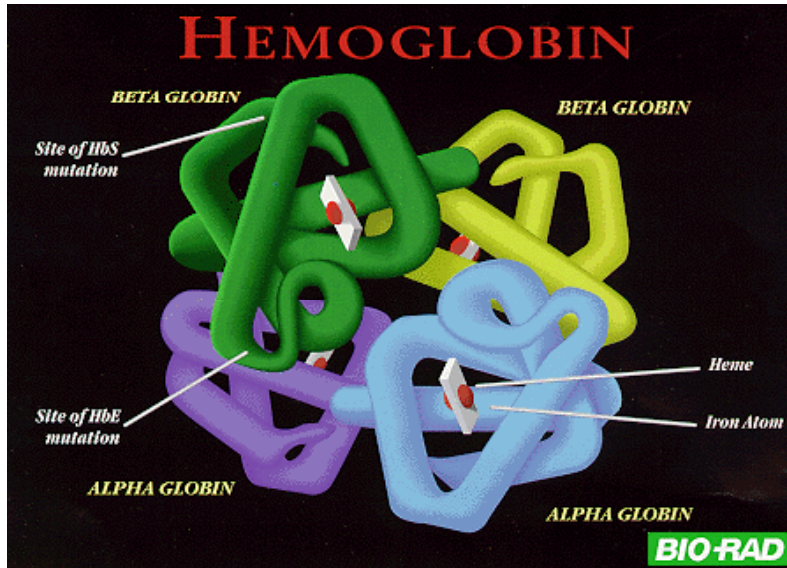
Quaternary protein structure
is a protein consisting of more than one
amino acid chain.

ขนาดของวัตถุนาโนชีวภาพ

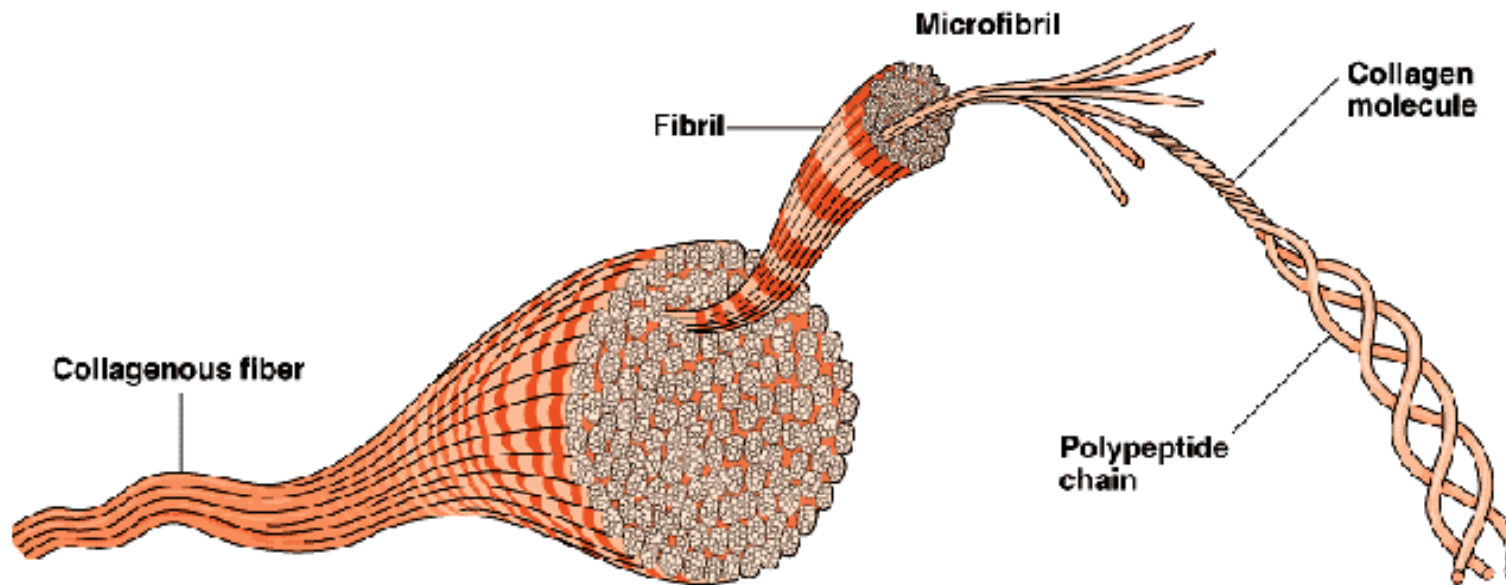
Class	Material	Size (nm)
Amino acid	Glycine (smallest amino acid)	0.42
	Tryptophan (largest amino acid)	0.67
Nucleotide	ATP	0.95
Proteins	Insulin, polypeptide hormone	2.2
	Hemoglobin, carries oxygen	7.0
	Albumin, in white egg	9.0
	Elastin, cell-supporting materials	5.0
	Ribosome	30
Viruses	Influenza	60
	Tobacco mosaic	120
	Bacteriophage T ₂	140

ตัวอย่างของโปรตีนที่มีโครงสร้างพื้นฐานนาโน

ฮีโมโกลบิน เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของเม็ดเลือดแดง ทำหน้าที่นำออกซิเจนไปหล่อเลี้ยงเซลล์และเนื้อเยื่อตามอวัยวะต่างๆของร่างกาย ในแต่ละอนุของฮีโมโกลบิน ประกอบด้วยโกลบิน 2 ชนิด คือ ชนิดที่อยู่ในกลุ่มแอลฟา (α-globin chain cluster) และชนิดที่อยู่ในกลุ่มบีตา (β-globin chain cluster) ชนิดละ 2 สาย จับอยู่ด้วยกันเป็น tetramer ตัวอย่างเช่น ฮีโมโกลบินเอ (HbA) ประกอบด้วยสายแอลฟาโกลบิน 2 สาย และสายบีตาโกลบิน 2 สาย มีสูตรโครงสร้าง คือ $\alpha_2\beta_2$ เป็นต้น

Collagen

Copyright © Pearson Education, Inc., publishing as Benjamin Cummings.

Collagen เป็นส่วนประกอบโปรตีน 25-50% ในสัตว์เลี้ยงด้วยนม เป็นส่วนประกอบหลักในการเชื่อมต่อของเนื้อเยื่อ ส่วนใหญ่พบที่กระดูกอ่อน กระดูก เส้นเอ็น ฟังซีด ผิวหนัง และคอร์เนียของลูกตา โครงสร้างมีลักษณะ เป็น triple helices ของ GlyProXxx โดยที่ Xxx = Proline (Pro) or hydroxyproline (Hpro)

ตัวหนอนไหม

- **ลักษณะและส่วนประกอบของเส้นไหม**

- เส้นไหมที่หนอนไหมพ่นออกมา นั้น ประกอบด้วยสาร Sericin และ Fibroin มีคุณสมบัติเป็นสารโปรตีน เกิดจากการรวมตัวของ amino acid หลายชนิด ซึ่งมาจากการสังเคราะห์ของต่อมไหม

- Sericin ซึ่งผลิตได้จากต่อมไหมส่วนหน้า ทำหน้าที่เหมือนกาวและสารหล่อลื่นแก่สารซึ่งเป็นตัวเส้นไหม
- สารนี้จะเป็นส่วนของสีเส้นไหมในกรณีซึ่งพันธุ์ไหมนั้น ๆ มีสี เช่น สีเหลือง เหลืองอมน้ำตาล เหลืองอมเขียว เป็นต้น

Fibroin มีคุณสมบัติเป็นสาร โปรตีน เกิดจากการรวมตัว
ของ **amino acid** หลายชนิด ได้แก่ glycine 46%,
alanine 26% และ serine 12%

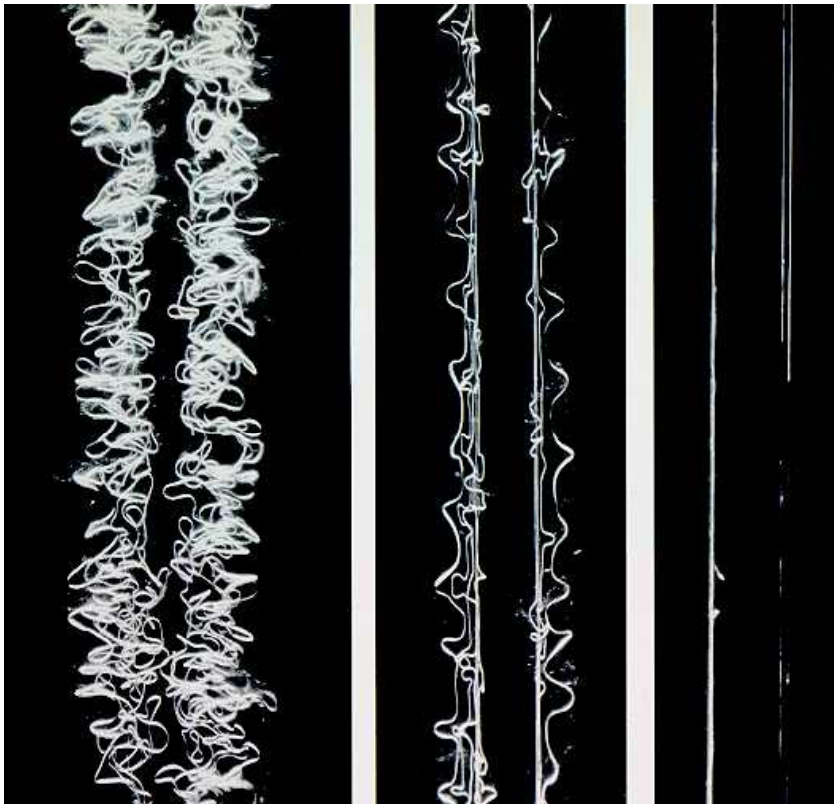
และมีลำดับแบบซ้ำของเฮกซะเพปไทด์ ดังนี้

-GlyAlaGlyAlaGlySer-

Spider silk

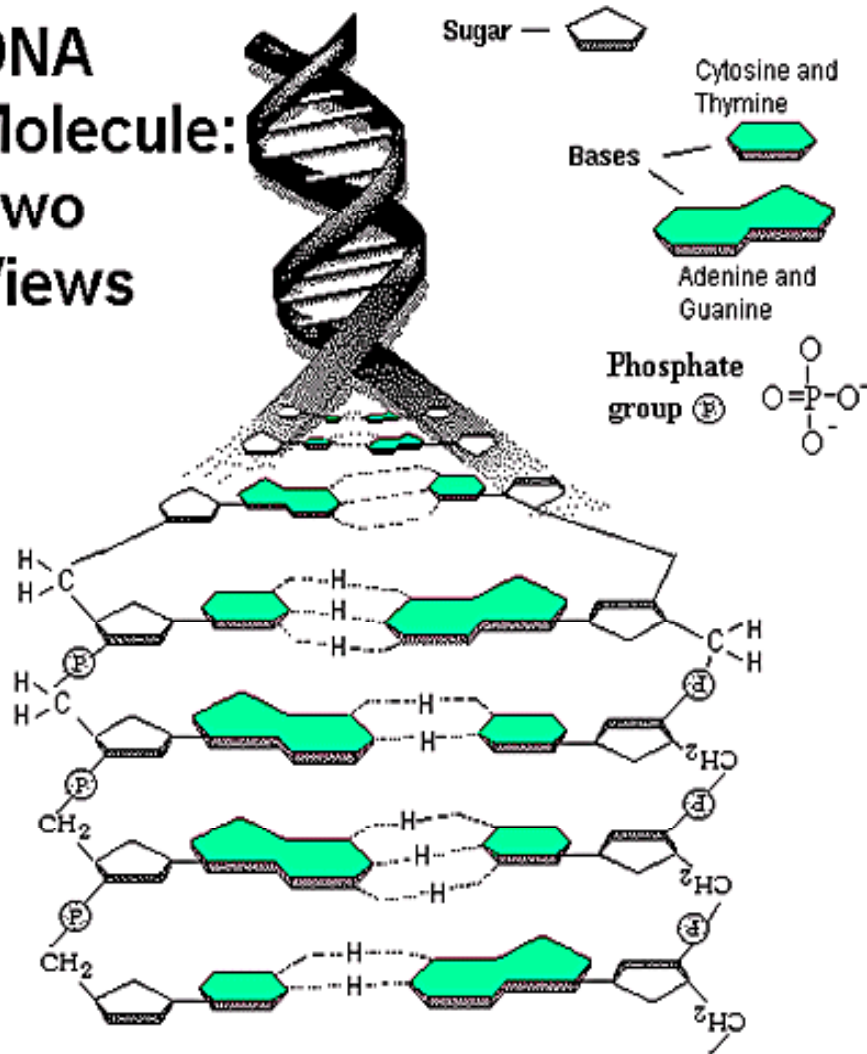

สามารถผลิตเส้นไหมได้เหมือนกับตัวหนอนไหม เช่นเดียวกัน
มีองค์ประกอบจากโปรตีน ที่ส่วนใหญ่เกิดจากกรดอะมิโน
Gly+Ala, หรือ Ala อย่างเดียว

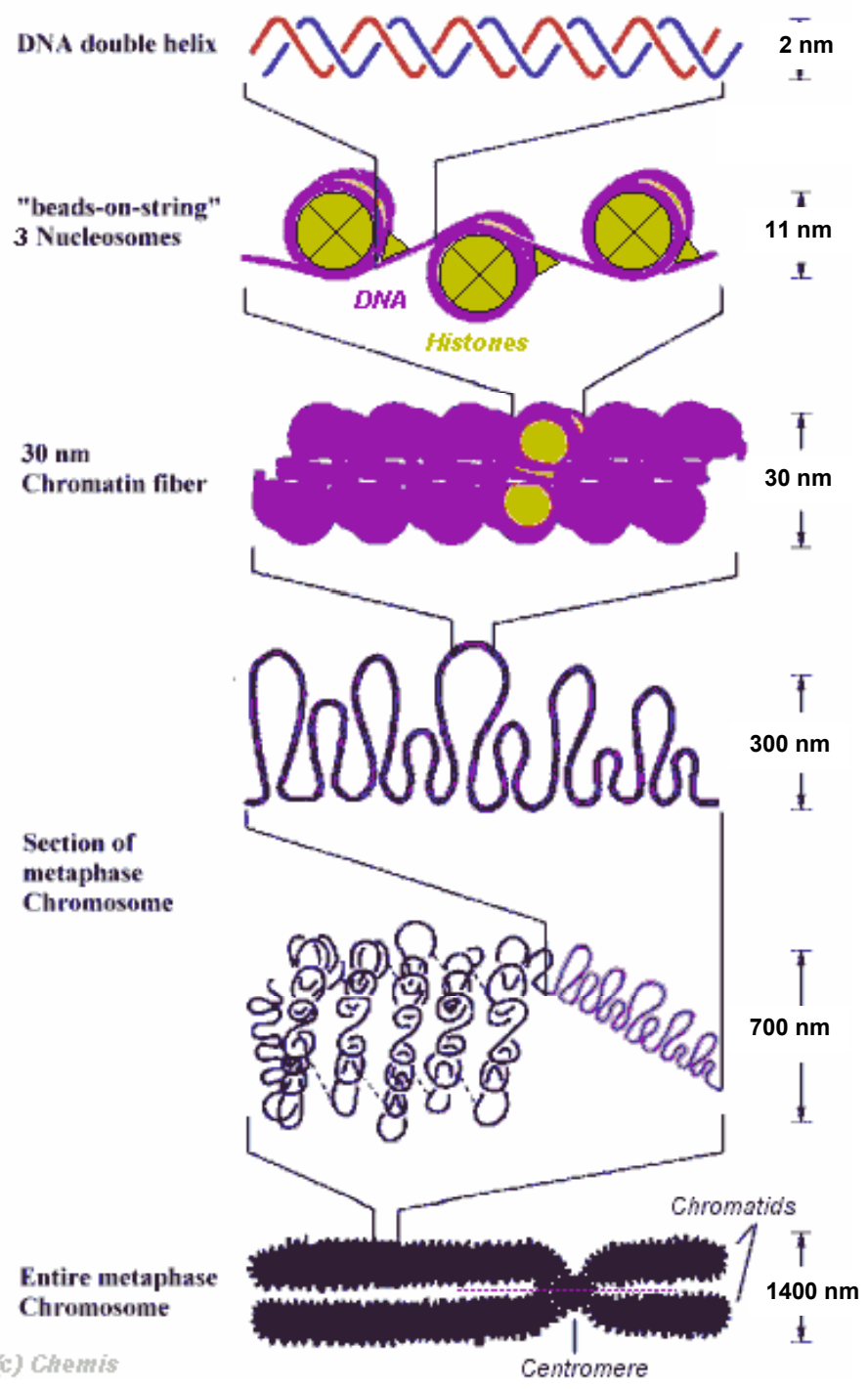
DNA

DNA Molecule: Two Views

DNA- deoxyribonucleic acid
composed of three parts:

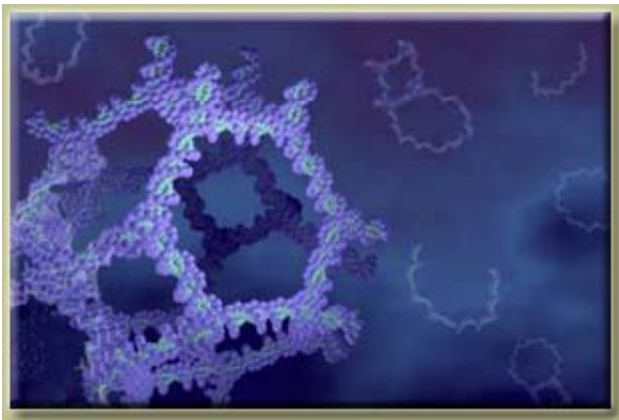
1. nitrogenous bases:
Adenine (A), Guanine (G),
Cytosine (C), Thymine (T)
2. sugar (ribose)
3. phosphate group

(c) Chemis

การบิดเกลียวและการพันงอระหว่าง
 การห่อตัวของ DNA จนเป็นโครโมโซม
 ในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม

มีผู้ทำการทดลองสังเคราะห์โครงสร้างดีเอ็นเอขึ้น โดยอาศัยการจับกันระหว่างคู่เบส คือ A จับกับ T และ C จับกับ G โครงสร้างที่มีการสังเคราะห์ขึ้นก็อย่างเช่น การตัดแปลงเป็น โครงสร้างที่มีลักษณะเป็นจุดทางแยก (branch junction) เป็นโครงสร้างแบบกล่องลูกบาศก์ หรือแม้แต่เป็น โครงสร้างแบบรูปแปดหน้า (truncated octahedron) ซึ่งโครงสร้างดีเอ็นเอที่มีการออกแบบ และสังเคราะห์ขึ้นมาเป็นพิเศษเหล่านี้ ผู้ที่ทำการศึกษาคาดว่าอาจจะสามารถนำไปใช้ เพื่อสร้างเป็นจักรกลนาโน หรือใช้เป็น โครงสร้างพื้นฐานสำหรับสิ่งมีชีวิตต่อไปได้ และส่งผลให้สิ่งมีชีวิตนั้นมีคุณสมบัติหรือลักษณะที่พิเศษแตกต่างไปจากเดิม

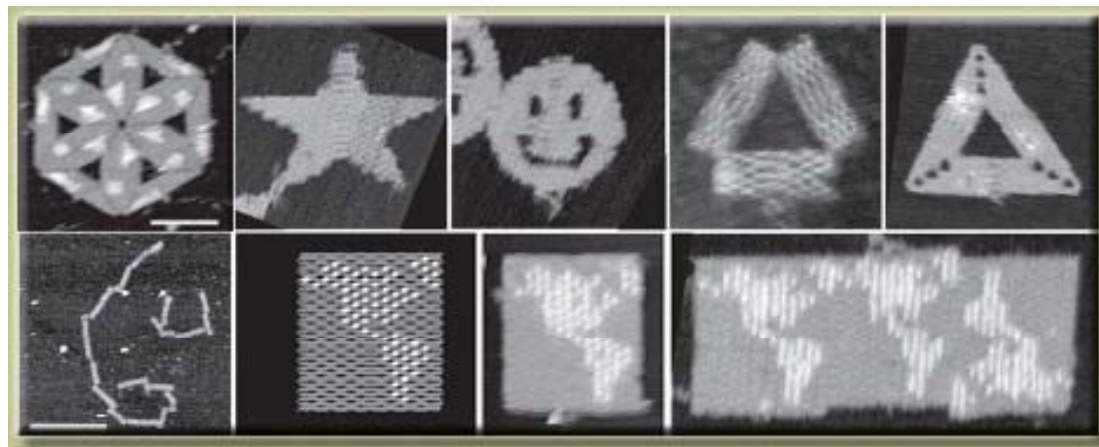

โครงสร้างดีเอ็นเอแบบรูปเหลี่ยมแปดหน้า

ล่าสุดมีการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการสังเคราะห์โครงสร้างนาโนขึ้นมาจากดีเอ็นเอ โดยการใช้เทคนิคนาโนในการนำดีเอ็นเอมาจัดเรียงตัวประกอบกันเป็นใบหน้าของตัวการ์ตูน ที่มีใบหน้ายิ้มแย้ม หรือที่เรียกกันว่า สไมลี่ (smiley)

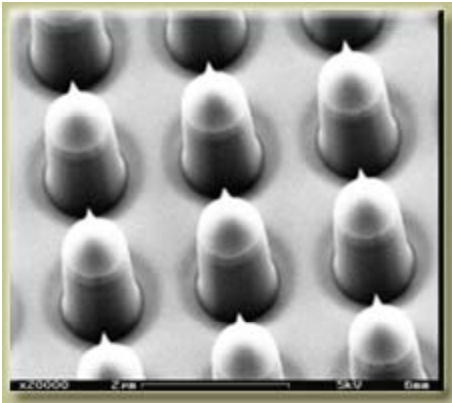
โดยผู้ที่ศึกษาได้ทำการสร้างเจ้าสไมลี่มากถึง 50,000 ล้านตัว

และยังมีการใช้เทคนิคนี้ในการสร้างโครงสร้างระดับนาโนเป็นรูปของดาว
เกล็ดหิมะ สามเหลี่ยม ดอกไม้หรือแม้แต่แผนที่จำลองประเทศสหรัฐ
ในอัตราส่วน 1 นาโนเมตรต่อระยะทางจริง 120 กิโลเมตร

นักวิทยาศาสตร์ได้จำลองมอเตอร์นาโนขึ้น จากการจำลองโปรตีนเอทีพีซินเทส โดยใช้ निकเกิด

มอเตอร์นาโนสังเคราะห์ของ ATP synthase
โดยใช้การเรียงแถวของ निकเกิด สูง 200 nm กว้าง 80 nm

ส่วน (C) เป็นส่วนที่เป็นฐานรองของมอเตอร์นาโนสังเคราะห์นี้ โดยเป็นส่วนประกอบของ निकเกิด
ส่วน (D) เป็นส่วนปลายสุดของมอเตอร์นาโนสังเคราะห์นี้ก็จะประกอบยึดติดด้วยใบพัดนาโน (nanopropeller) ที่มีความยาวระหว่าง 750-1400 nm และมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 150 nm
ส่วน (E) เป็นจุดหมุนของมอเตอร์สังเคราะห์นี้ จนสุดท้ายได้เป็นโครงสร้างที่สมบูรณ์